

Brüsszel, 2018.12.5.
COM(2018) 796 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE "A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI
PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI TANÁCSNAK (EUROÖVEZETI
CSÚCSTALÁLKOZÓ), A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANKNAK, AZ
EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK**

Úton az euró erősebb nemzetközi szerepe felé"

1. BEVEZETÉS: AZ EURÓ MINT AZ EGYSÉG, A SZUVERENITÁS ÉS A STABILITÁS SZIMBÓLUMA

A Római Szerződés 60. évfordulója alkalmából elfogadott, 2017. évi Római Nyilatkozat¹ elismerte, hogy szükség van egy erősebb Európai Unióra. Az uniós vezetők különösen azt hangsúlyozták, hogy az EU-nak erősebb globális szereplővé kell válnia. Jobban képesnek kell lennie ellenállni a globális válságoknak és alakítani a globális eseményeket, továbbá hatékonyabb eszközökkel kell rendelkeznie ahhoz, hogy nemzetközi feladatokat vállaljon.

Az Unió helyzetét értékelő 2018. szeptemberi beszédében Juncker elnök rávilágított az euró e kontextusban betöltött stratégiai jelentőségére, és intézkedéseket kért annak érdekében, hogy az euró teljeskörűen betölthesse szerepét a nemzetközi porondon: „[Az] év végéig jelentősebbé kell tennünk az euró nemzetközi szerepét is. Az euró mindössze húsz éves, de ma már az útját kísérő pesszimista hangok ellenére is gazdag múltra tekinthet vissza. Az euró a világ második leggyakrabban használt pénznemévé vált. 60 ország köti valutáját valamilyen módon az euróhoz. Többet kell viszont tennünk azért, hogy közös valutánk teljes mértékben betölthesse szerepét a nemzetközi szintén.”

Húsz éves fennállása során az euró világszerte Európa gazdasági erejének jelévé, és Európa szimbólumává vált. 340 millió európai polgár használ euróbankjegyeket és -érméket nap mint nap az euróövezet 19 tagállamában. Az euró az európaiak számára az Európai Unió egyik fő szimbóluma². Tíz évvel azután, hogy a pénzügyi válság megrázta a világot, Európa gazdasági és monetáris uniójának szerkezete jelentősen megerősödött, és az euró támogatottsága rekordmagasságú³. Az idő múlásával az euró gyakorlati előnyei is egyre láthatóbbá válnak: a stabil árak, a polgárokat és a vállalkozásokat érintő tranzakciós költségek csökkenése, az átláthatóbb és versenyképesebb piacok, valamint az erősebb EU-n belüli és nemzetközi kereskedelem. Egységes valutája lévén az Unió továbbra is a világ leginkább integrált gazdasági térsége marad, amely vállalkozásbarát környezetet kínál.

Történelmileg a globális fejlemények mindig szerepet játszottak Európa további gazdasági és monetáris integrációjában, ideértve az egységes fizetőeszköz felé való előrelépést. Az 1960-as években a devizapiaci zavarok miatt az Európai Közösségek akkori állam-, illetve kormányfői felkérték a Tanácsot, hogy dolgozzon ki egy tervet a szorosabb monetáris integrációra. Ennek eredményeként született meg a Werner-jelentés⁴, melyet 1970-ben tettek közzé, és amely egy ambiciózus tervet vázolt fel a gazdasági és monetáris unió megvalósítására. A Werner-jelentés azon a feltételezésen alapult, hogy az amerikai dollár átváltási árfolyamai stabilak maradnak. 1971. augusztus 13-án azonban Nixon, az Amerikai Egyesült Államok elnöke úgy határozott, hogy

¹ [Római Nyilatkozat](#): A 27 tagállam, az Európai Tanács, az Európai Parlament és az Európai Bizottság vezetőinek nyilatkozata.

² Az Eurobarométer 89. sz. általános felmérése: <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/2180>

³ Az Eurobarométer 473. sz. gyorsfelmérése: Egységes fizetőeszközünk általános támogatottsága ismét a legmagasabb szinten van. A legutóbbi Eurobarométer felmérés szerint az euróövezetben a polgárok 74 %-a véli úgy, hogy az euró jó az EU-nak. https://ec.europa.eu/info/news/eurobarometer-2018-nov-20_en

⁴ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/pages/publication6142_en.pdf

felfüggeszti az amerikai dollár aranykonverzióját, és ezáltal egyoldalúan megszüntette a rögzített átváltási árfolyam-rendszert, amely a második világháború óta állt fenn.

Európa akkor úgy határozott, hogy saját kezébe veszi sorsának alakítását, és elindul az egységes valuta felé vezető úton; ez a folyamat az árfolyam-mechanizmusokkal⁵ kezdődött, és végül 1999. január 1-jén fejeződött be. Ez a közös gazdasági kormányzási keret kialakításával párhuzamosan zajlott, amely révén a tagállamok koordinálják szakpolitikáikat és közös felelőségeket vállalnak.

Az euró 20 évvel ezelőtti bevezetése óta a második legfontosabb nemzetközi valuta:

- **Biztonságos értékhordozóként** az euró a külföldi központi bankok nemzetközi tartalékainak körülbelül 20 %-át képezi.
- A vállalkozások és külföldi kormányok használják az eurót **kötvénykibocsátás** céljából. 2017 végére a nemzetközi piacokon a kötvénykibocsátások több mint 20 %-a euróban történt.
- Az euró széles körben elfogadott valutává vált a **nemzetközi fizetések** céljára. 2017-ben a nemzetközi tranzakciók értékének körülbelül 36 %-át számlázták vagy rendezték euróban, az amerikai dollár esetében ez a szám 40 %.
- **A világon körülbelül 60 ország⁶ használja vagy fogja használni az eurót, vagy köti fizetőeszközét az euróhoz.** Az euró a fő referencia-fizetőeszköz az európai gazdasági térség legtöbb tagállama, valamint kisebb szomszédos országok, és az afrikai CFA⁷-zóna (14 ország) számára. Az euró újabb európai uniós tagállamok általi bevezetése, ami a Szerződésből adódó kötelezettség (Dánia és az Egyesült Királyság kivételével), hozzá fog járulni az egységes fizetőeszköz súlyának növeléséhez.

Ugyanakkor az euró nemzetközi használata még elmarad a pénzügyi válság előtti helyzettől⁸. Például az euróban denominált államkötvény-kibocsátás mennyisége a válság előtt (2007-ben) érte el a csúcst (40 %-ot), és jelenleg éppen csak meghaladja a 20 %-ot, hasonlatosan az 1999. évi részesedéséhez.

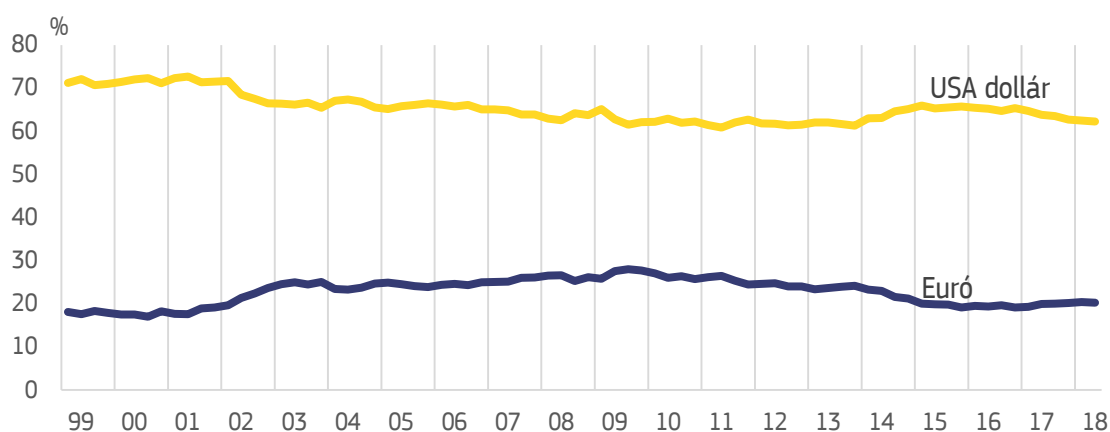
⁵ Az euró történetét (ideértve az árfolyam-ingadozások korlátozására tett első kísérletet az ERM árfolyam-mechanizmust) lásd: https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/euro/history-euro/history-euro_en

⁶ Ideértve a függő területeket is.

⁷ A CFA-frank két olyan pénznemnek a neve, melyeket nyugat- és közép afrikai országokban használnak. Ezeket a francia költségvetés biztosítja, és az euróhoz vannak kötve.

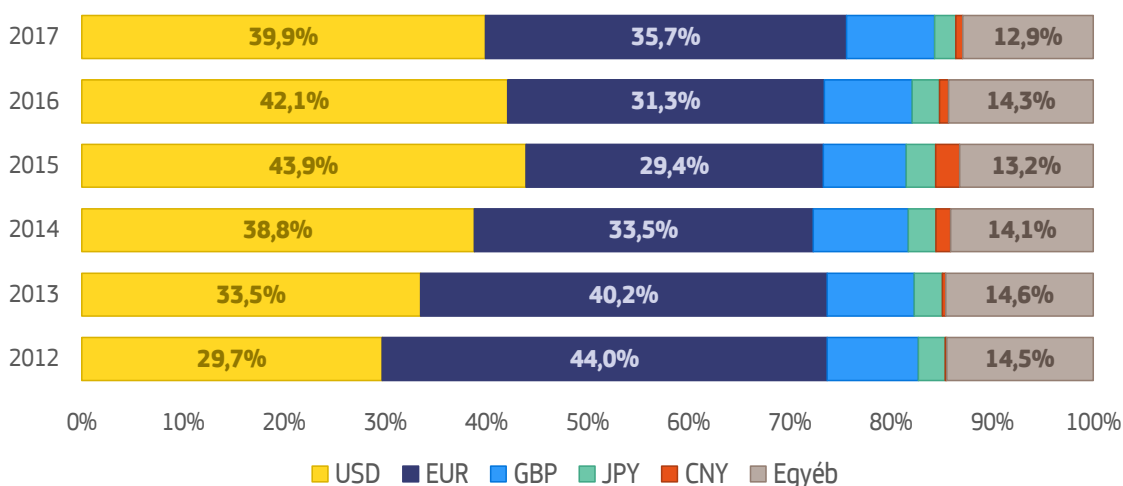
⁸ Európai Központi Bank – The international role of euro (Az euró nemzetközi szerepe), 2018. június. <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/ire/ecb.ire201806.en.pdf>

1. ábra: A globális külföldi devizatartalékok összetétele

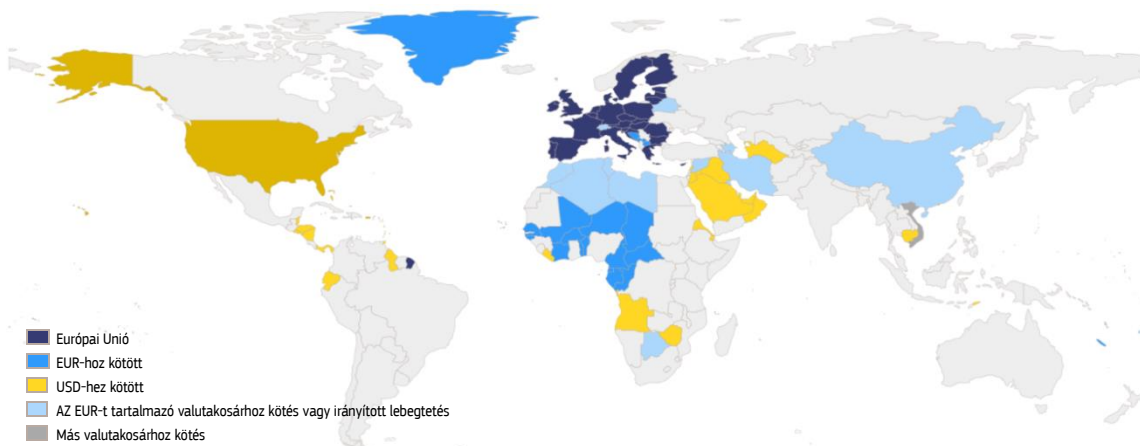
Forrás: A Bizottság számításai az IMF adatai alapján

2. ábra: A globális pénzforgalom pénznem szerinti összetétele

Forrás: SWIFT

3. ábra: Az eurót használó, vagy fizetőeszközüket az euróhoz kötő országok

Forrás: Az adatok az IMF és az EKB adatain alapulnak

Európa megtanulta a pénzügyi válságból a leckét, és határozott intézkedéseket hozott annak érdekében, hogy az euró fokozottan védje és erősítse az európai gazdaságot. A Bizottság az [öt elnök 2015. június 15-i jelentésében](#)⁹ felvázolt, és [agazdasági és monetáris unió elmélyítéséről](#)¹⁰, valamint a 2017. tavaszán [közzétett, az Európai Unió pénzügyeinek jövőjéről](#)¹¹ szóló vitaanyagokban meghatározta a gazdasági és monetáris unió elmélyítésére irányuló ütemtervet¹². Az euró nemzetközi szerepének növelése részint logikus folytatást, részint egy új frontot jelent ezen általános ütemterv szempontjából, amelyet az elmúlt négy évben alakítottunk ki. Ez nem új kérdés: az euró nemzetközi szerepéről megszületése óta folynak a viták, ám még sosem adódott a mostaninál alkalmasabb pillanat az előrelépésre.

Európa gazdasági és monetáris uniójának további megerősödése lehetőséget ad az euró globális szerepének továbbfejlesztésére és teljes potenciáljának kiaknázására, tükrözve az euróövezet politikai, gazdasági és pénzügyi súlyát. A világban az állampolgárok, vállalkozások és piacok valutapreferenciája nem állandó, hanem történelmi okok, likviditási megfontolások és szakpolitikai döntések egyaránt befolyásolják. Az egyes pénznemek nemzetközi szerepe változott az elmúlt évszázadok során; az amerikai dollár csak a második világháborút követően vált a fő globális fizetőeszközzé az USA gazdasági erejének, fejlett pénzügyi rendszerének és stabilitásának köszönhetően.

Az aktuális globális tendenciák, az új gazdasági hatalmak felemelkedése és az új technológiák fejlődése mind a több globális valutát alkalmazó, diverzifikáltabb multipoláris rendszerre való potenciális átállást ösztönzik. Például noha a kínai (renminbi) jüan még nem olyan nemzetközi valuta, amely kihívást jelenthetne a dollár vagy akár az euró helyzetére, nemzetközi használata fontos eleme Kína reformmenetrendjének. Ezt tovább erősíti, hogy a kínai importőrök és exportőrök egyre nagyobb mértékben képesek arra, hogy saját valutájukban fizessenek, illetve fogadjanak kifizetéseket. Emellett bizonyos harmadik országok joghatóságai a közelmúltban olyan egyoldalú, de nemzetközi következményekkel járó döntéseket hoztak – ilyen volt például az Iránt sújtó szankciók újbóli kivetése¹³ –, illetve a szabályokon alapuló nemzetközi kormányzást és kereskedelmet olyan kihívások érték, amelyek nyomán elengedhetlenné vált Európa gazdasági és monetáris szuverenitásának növelése.

⁹ https://ec.europa.eu/commission/publications/five-presidents-report-completing-europes-economic-and-monetary-union_en

¹⁰ https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-deepening-economic-and-monetary-union_en

¹¹ https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-future-eu-finances_en

¹² https://ec.europa.eu/commission/publications/completing-europes-economic-and-monetary-union-factsheets_en

¹³ 2018. május 8-án az Egyesült Államok úgy határozott, hogy kilép az átfogó közös cselekvési tervből és egyoldalúan visszaállít minden korábban eltörölt szankciót Iránnal szemben; e szankciók két fázisban, augusztus 7-én és november 5-én léptek hatályba. Az Európai Unió megerősítette a nukleáris megállapodás mellett elkötelezettségét, és intézkedéseket tett az Iránnal való gazdasági kapcsolatok fenntartása érdekében, ideértve a blokkoló intézkedésekről szóló rendelet aktiválását, amelynek célja a nemzetközi következményekkel járó amerikai szankciók uniós vállalkozásokra gyakorolt hatásainak enyhítése.

2. AZ EURÓ FOKOZOTT NEMZETKÖZI SZEREPE MELLETT SZÓLÓ ÉRVEK

Az euró nemzetközi szerepének erősítését Európa egy nyitott, multilaterális és szabályokon alapuló globális gazdaság mellett általánosabb elköteleződése részeként kell felfogni. Az euró szerepének megerősödése hozzájárulna a nemzetközi pénzügyi rendszer ellenállóképességének javításához azáltal, hogy további választási lehetőséget kínálna a világ piaci szereplőinek, és elősegítené, hogy a nemzetközi gazdaság kevésbé legyen kiszolgáltatott azon sokkhatásoknak, melyek számos gazdasági ágazat egyetlen valutától való függéséből adódnak.

Ugyanakkor európai viszonylatban is kézzelfogható előnyökkel járhat: lehetővé tenné az Európai Unió számára, hogy nagyobb védelmet biztosítson a polgárok és vállalkozások számára, megőrizze értékeit, és érvényre juttassa érdekeit a globális ügyek alakítása során, a szabályokon alapuló multilateralizmus tiszteletben tartásával. Az eurónak különösen továbbra is egyszerűsíteni és támogatnia kellene Európa felelős kereskedelmi menetrendjét, lehetővé téve az európai vállalatok számára, hogy fennakadások nélkül kereskedjenek az egész világon Európa gazdasága javára, védve ugyanakkor az európai szociális és szabályozási modellt itthon.

A valamely fizetőeszköz használatára vonatkozó döntést végső soron a piaci szereplők hozzák meg, és jó okai vannak annak, hogy a gazdasági szereplők miért akarnak befektetni különböző valutákba, vagy fedezeti célra használni azokat. A cél nem a kereskedelem szabadságába való beavatkozás vagy a választás korlátozása, hanem a piaci szereplők számára rendelkezésre álló választék kiszélesítése annak biztosítása által, hogy az euró erős és megbízható alternatívát jelentsen minden fontos szempontból.

1. szövegdoboz: Az euró fokozott nemzetközi szerepének előnyei

Az euró globális térnyerése többféleképp is előnyös lehet az egész európai gazdaság számára:

- **Alacsonyabb költségek és kevesebb kockázat a nemzetközi kereskedelemben az európai vállalkozások számára.** Az egyéb valuták helyett euróban történő kereskedelem csökkenti fogja az átváltási és egyéb pénznemhez kapcsolódó kockázatokat, különösen az európai kis- és középvállalkozások esetében.
- **További lehetőségek világszerte a piaci szereplők számára.**
- **Az európai háztartások, vállalkozások és tagállamok által fizetett alacsonyabb kamatok.** Egy olyan euró, amely biztonságos értékmegőrzőként vonzóbb, csökkenti a befektetők által várt kamatokat, illetve hozamot.
- **Megebízhatóbb hozzáférés a finanszírozáshoz az európai vállalkozások és kormányok számára** még a külső pénzügyi bizonytalanság időszakában is annak köszönhetően, hogy az európai pénzügyi piacok jobban elmélyülnek, likvidebbé és integráltabbá válnának.
- **Az európai fogyasztók és vállalkozások megnövekedett autonómiája,** ami lehetővé teszi számukra a nemzetközi kereskedelmi tevékenységükkel kapcsolatos pénzforgalom lebonyolítását, valamint, hogy harmadik országbeli joghatóságok által tett jogi lépésekből – például területen kívüli szankciókból – fakadó kockázatok alacsonyabb szintje mellett jussanak hozzá finanszírozáshoz.

- **A nemzetközi pénzügyi rendszer és gazdaság erősebb ellenállóképessége,** az átváltási árfolyamokból adódó sokkhatásokkal szembeni sebezhetőségük csökkentése.

Egy nemzetközi valuta szélesebb körű használatához kapcsolódó előnyök megnövekedett globális felelősséggel járnak, összhangban a központi bankok vonatkozó felhatalmazásaival. Noha az euró erősebb nemzetközi szerepvállalásának előnyei jelentősebbek a lehetséges kihívásoknál, a következményeket alaposan végig kellene gondolni, például az euróövezetnek a világ többi részével szemben fennálló fizetési mérlege tekintetében.

Továbbra is fennáll több olyan tényező, melyek akadályozzák az euró erősebb nemzetközi használatát és Európa pénzügyi szuverenitásának növekedését:

- **A Bretton Woods-i rendszer a második világháború után nemzetközi tartalékvalutává tette az amerikai dollárt,** gyakorlatilag lecserélve az angol fontot, mint fő globális valutát. Ezzel párhuzamosan az amerikai dollár vált az alapértelmezett fizetőeszközzé az árukereskedelemben, és a domináns fizetőeszközzé a származtatott ügyletek esetében¹⁴. Amint egy valuta inkumbens standarddá válik, hálózati hatásai még vonzóbbá teszik, mivel szélesebb körű használata lehetővé teszi további, magasabb likviditású, összetett pénzügyi piaci műveletek végzését¹⁵. Ez akadályozza az alternatív tartalékvaluták felemelkedését.
- **Az amerikai dollár tranzakciós valutaként való használatának költsége továbbra is alacsonyabb, mint az euró használatáé, részben az amerikai dollár inkumbens standardként betöltött szerepe miatt.** Az amerikai dollár nagyobb likviditása miatt sok pénzpiaci¹⁶ művelet olcsóbb, ha az euró közvetlen használata helyett közvetítő pénznemként dollárt használnak.
- **Az euró sokkal fiatalabb fizetőeszköz, és struktúráit tovább kell fejleszteni, illetve be kell fejezni.** További lépésekre van szükség az egységes valuta alapjául szolgáló gazdasági és monetáris unió architektúrájának kiteljesítéséhez.
- **A legrelevánsabb globális pénzügyi piaci infrastruktúrák közül több is elsősorban az eurótól eltérő valutákra fókuszál, és/vagy az euróövezeten és az Unión kívül helyezkednek el.** A nemzetközi pénzügyi rendszer és piacok nagy-, és növekvő mértékben összekapcsolt platformokra támaszkodnak a kereskedés, elszámolás és fizetésrendezés céljaira. E platformok közül több az euróövezeten kívül helyezkedik el, vagy történelmi okokból és likviditási megfontolásokból nem európai vállalatok működtetik őket, ezért potenciálisan jobban ki vannak szolgáltatva harmadik országok befolyásának.

Több szakpolitikai irány nagymértékben növelhetné az euró vonzerejét, emelhetné az euróban teljesített fizetések arányát a stratégiai szektorokban, és tovább erősíthetné az európai gazdasági és pénzügyi stabilitást mind itthon, mind külföldön. A főbb irányok az alábbiakban kerülnek bemutatásra.

¹⁴ Pénzügyi eszközök, melyek értéke más, mögöttes változók értékétől függ.

¹⁵ A megnövekedett azt jelenti, hogy a tranzakciókra egy nagyobb piacon kerül sor.

¹⁶ Azokon a piacokon, ahol magas likviditású és nagyon rövid lejáratú pénzügyi eszközökkel kereskednek.

3. EURÓPA GAZDASÁGI ÉS MONETÁRIS UNIÓJÁNAK MINT AZ EURÓ ERŐS NEMZETKÖZI SZEREPVÁLLALÁSÁHOZ SZOLGÁLÓ ALAPNAK A KITELJESÍTÉSE

A nemzetközi valutákat nagy, stabil és hatékonyan működő gazdaságoknak és pénzügyi rendszereknek kell támogatniuk, melyek vonzóak a nemzetközi felhasználók és befektetők számára. Noha az euró nemzetközi szerepét elsősorban piaci erők határozzák meg, a stabil nemzeti költségvetési és növekedést támogató szakpolitikák, az egészséges pénzügyi szektor és az EU gazdasági és fiskális keretének tisztelete alapul szolgál, és egyben elengedhetetlen Európa egységes valutájának hitelességéhez.

Egy még stabilabb és ellenállóképesebb gazdasági és pénzügyi keret megvalósítása segíthet az euró globális vonzerejének növelésében. Európa azzal erősíthetné az euró nemzetközi szerepét ha nélkülözhetetlenné tenné kereskedelmi fizetőeszközként és megbízható befektetési valutaként való használatát. **Ez elsősorban a gazdasági és monetáris unió, bankunió és a tőkepiaci unió kiteljesítését igényli a tartós növekedés és a káros sokkhatásokkal szembeni fokozott ellenállóképesség érdekében.** A bankunió¹⁷ kiteljesítése például erősebb és jobban felügyelt bankokat eredményezne, ami tovább növelné a bankszektor ellenállóképességét Európában, és növelné az uniós pénzügyi szektorral és az egységes valutával szembeni bizalmat. Egy elmélyültebb tőkepiaci unió¹⁸ diverzifikáltabb és likvidebb pénzpiacokhoz vezetne, és növelné a kockázatmegosztást a magánszektorban. Ezzel nagyobb volumenű tőke jutna nagyobb számú vállalkozáshoz – ideértve a kis- és középvállalkozásokat – valamint infrastrukturális projektekhez. A mélyebb és integráltabb tőkepiacok több finanszírozási lehetőséget fognak kínálni a vállalkozásoknak alacsonyabb költségek mellett, új lehetőségeket fognak biztosítani a megtakarítóknak és a befektetőknek, valamint növelni fogják a pénzügyi rendszer ellenállóképességét, ezáltal fokozva az euró vonzerejét. Ezzel egyben hatékonyan meg lehet előzni, illetve üldözni lehet az euró pénzmosás vagy terrorizmus finanszírozása céljából való felhasználását.

A Bizottság több kulcsfontosságú javaslatot tett a társjogalkotóknak a bankunió kiteljesítésére és a tőkepiaci unió megvalósítására, melyek továbbra is végső elfogadásra várnak. A bankok államaikkal szembeni kitettségeinek további csökkentése révén különösen az Egységes Szanálási Alap védőhálójának és az európai betétbiztosítási rendszernek a véglegesítése növelné a pénzügyi stabilitást (az előbbi így képessé válna súlyos bankválságok kezelésére is, utóbbival pedig még erősebbé és egységesebbé válna a betétbiztosítás rendszere), a Bizottság által a bankok és a nemteljesítő hitelek kapcsán javasolt jogszabályok pedig a bankszektorban csökkentenék tovább a kockázatokat.

Az euróban denominált, magasabb hitelminősítésű eszközök kínálatának növelése hozzájárul az európai pénzügyi szektor fejlődéséhez, és fokozza az uniós pénzügyi szabályozás, valamint az uniós székhellyel rendelkező fizetési rendszerek globális jelentőségét. Az euróban denominált, magas hitelminősítésű, nemzetközi befektetők számára is vonzó eszközök kínálatának növelésére az egyik lehetőséget a magánszektor által kibocsátandó, államkötvény-fedezetű értékpapírok jelentik, a Bizottság

¹⁷ Harmadik jelentés az európai nemteljesítő hitelek csökkentése terén elért eredményekről és a bankunióbeli további kockázatcsökkentésről – COM (2018) 766 final, 2018. november 28.

¹⁸ COM (2018) 767 final, 2018. november 28.

javaslatának¹⁹ megfelelően. Az ilyen eszközök növelnék az euró likviditását– vagyis javítanák az egyik olyan fontos szempontot, amelynek tekintetében az euró hátrányban van a globális piacokon az amerikai dollárral szemben.

Az Unió következő többéves pénzügyi keretének²⁰ elkészítésével összefüggésben a Bizottság javaslatokat tett az euróövezetbeli gazdaságok teljesítményének és ellenállóképességének célzott költségvetési eszközökkel történő további növelésére, valamint az euróövezeten kívüli, az eurót bevezetni kívánó országok támogatására. A javasolt európai beruházás-stabilizáló eszköz²¹ lehetővé tenné az euróövezetbeli kiterjedt aszimmetrikus sokkok jobb abszorpcióját, ami pedig növelné a befektetők euróba vetett bizalmát. Ezzel párhuzamosan a **reformtámogató programnak²²** javítania kell a strukturális reformok végrehajtását, amelyek létfontosságúak a kohézió és a versenyképesség fokozásához, valamint a termelékenység növeléséhez, és a gazdasági és szociális struktúrák ellenállóképességének növeléséhez valamennyi tagállamban. A reformtámogató program része egy **konvergenciatámogató eszköz**, amelynek célja az euróövezeten kívüli tagállamok segítése az euró bevezetésében.

A nagyobb nemzetközi szerepvállalás feltételezi a megfelelő intézményi kapacitást, valamint egy egységesebb képviseletet az álláspontok koordinálása és az egységes fellépés érdekében. Több bizottsági javaslat az Európai Központi Bank, az Euróacsoport és a Bizottság jelenlegi, a Szerződésekben meghatározott szerepeire építve további lépéseket tenne ebben az irányban. 2017 decemberében a Bizottság bemutatott egy javaslatot az Európai Valutaalap létrehozására, amely az Európai Unió jogi keretein belül jönne létre és az Európai Stabilitási Mechanizmus kipróbált szerkezetére és irányítására építene. Továbbá a Bizottság az euróövezet nemzetközi pénzügyi szervezetekben való külképviseletének javítására vonatkozó javaslatával²³ erősíteni kívánja az euróövezet pozícióját a nemzetközi szinten, továbbá biztosítani kívánja, hogy az euróövezet egységesen kommunikáljon a világ felé. A létező funkciók uniós szinten történő kombinálásával és a szorosan egymáshoz kapcsolódó szakpolitikai eszközök összehozásával az újonnan létrehozandó európai gazdasági és pénzügyminiszteri pozíció segíthetne új szinergiákat teremteni, és ezáltal idővel hozzájárulna az európai gazdasági szakpolitika általában vett koherenciájához és hatékonyságához, ideértve az egységes fellépést az euróhoz kapcsolódó kérdésekben.

4. TOVÁBBI KEZDEMÉNYEZÉSEK AZ EURÓ NEMZETKÖZI SZEREPÉNEK FEJLESZTÉSÉRE

Ez a közlemény felvázol az euró nemzetközi szerepét fejlesztő kezdeményezéseket is, három eltérő dimenzióban: az európai pénzügyi szektorban (a mély és teljes, euróban denominált pénzügyi piacok biztosítása érdekében), a nemzetközi pénzügyi szektorban (ahol az euró megnövekedett szerepe kedvező hatással lenne a globális pénzügyi stabilitásra), és a kulcsfontosságú stratégiai ágazatokban, amelyekben az euró szerepe továbbfejlődhetne (például az energia- és a nyersanyagsektorban, illetve a repülőgépgyártás terén).

¹⁹ COM(2018) 339 final, 2018. május 24.

²⁰ COM(2018) 322 final, 2018. május 2.

²¹ COM(2018) 387 final, 2018. május 31.

²² COM(2018) 391 final, 2018. május 31.

²³ COM(2015) 602 final, 2015. október 21.

4.1. További lépések egy elmélyült európai pénzügyi szektor előmozdítására

Az euró vonzerejének növekedésével terjedni fog használata is, aminek köszönhetően pedig még vonzóbbá fog válni. Ez egy bűvös körforgást hozhat létre.

A bankunió és a tőkepiaci unió keretében további és célzottabb intézkedés segítik elő az euróövezet pénzügyi szuverenitását. Az euróövezetbeli pénzügyi piacok és infrastruktúrák alapvető szerepet játszanak az euró nemzetközi szerepének növelésére irányuló lehetőségek megteremtésében. Ezt kiszámítható és stabil pénzügyi szolgáltatások és tranzakciós lehetőségek nyújtása révén érik el. Az euróban denominált szolgáltatások elterjedtsége és autonómiája attól függ, hogy a piaci szereplők költséghatékonyak, egyszerűnek és biztonságosnak tartják-e őket nemzetközi üzleti tevékenységeikhez, valamint megtakarításaik euróban tartásához. Ennek következtében a stabilitás és a likviditás fokozására, és az euróban denominált szolgáltatások körének szélesítésére irányuló intézkedések erősítik az euró nemzetközi szerepét. Továbbá az euró megerősített szerepének kontextusában az EU-nak haladnia kell szabályozási menetrendjével az olyan területeken, mint a pénzmosás²⁴ és a terrorizmus finanszírozása²⁵ elleni küzdelem. A pénzügyi tranzakciók szigorú felügyelete hozzájárul a globális biztonsághoz, a pénzügyi rendszer integritásához és a fenntartható növekedéshez.

Az alábbi célzott intézkedések nem csak az euró használatát tennék vonzóbbá, hanem az euróövezetet is ellenállóképesebbé tennék a külső befolyásokkal szemben:

Elsőként a Bizottság igyekszik kiszélesíteni az euró használatát az európai piaci infrastruktúrák likviditásának növelése és ellenállóképességének fokozása révén. A rendszerszintű kockázatok csökkentésének átfogó céljából az európai piaci infrastruktúra-rendelet²⁶ arra kötelezte a piaci szereplőket, hogy egyes pénzügyi szerződések (pl. az olyan tőzsdén kívüli származtatott ügyletek, mint a kamatlábváltozásokkal szemben védelmet nyújtó származtatott termékek) elszámolására²⁷ szakosodott piaci infrastruktúrákat²⁸ használjanak. Fontos, hogy ez a kötelezettség likvidtette az összes szerződő fél számára elérhető, euróban denominált termékek elszámolási piacát. A jól fejlett elszámolási piaci infrastruktúrák könnyen elérhető és hatékony védelmet nyújtanak a piaci szereplők számára kereskedelmi tranzakcióik során a kamatlábak vagy az átváltási árfolyamok jövőbeli változásai ellen. Az euróban denominált piacok széleskörű elérhetősége ezért növelni fogja az euró vonzerejét az ilyen tranzakciók esetében. **A fent említett rendeletben felvázolt meghatározási eljárás és feltételek figyelembevételével a Bizottság a likvid és hatékony központi elszámolási megoldások támogatása érdekében kiterjeszthetné azon származtatott ügyletek körét, melyekre vonatkozik az elszámolási kötelezettség.** Továbbá a Bizottság megfontolhatja az elszámolási szolgáltatások kiterjesztését a szerződő felek szélesebb körére.

Másodszor, a Bizottság tovább akarja fokozni az euróövezetbeli pénzügyi piacok hatékonyságát azáltal, hogy kiszámítható keretet biztosít a megbízható referencia-

²⁴ COM(2018) 645 final, 2018. szeptember 12.

²⁵ COM(2018) 640 final, 2018. szeptember 12.

²⁶ (EU) 2012/648 rendelet, HL L 201., 2012.7.27., 1. o.

²⁷ A vételi és eladási megbízások párosítása.

²⁸ Központi szerződő felek.

kamatlábak teljes körének előállításához²⁹. A piaci szereplők a referencia-kamatlábakra sok szerződésben és pénzügyi termékekben hivatkoznak. Az uniós referenciamutatókról szóló rendelet³⁰ előírja az EU-ban és az euróövezetben a pénzügyi referenciamutatók átláthatóságának és megbízhatóságának fokozását. **E rendelet teljes körű végrehajtása ezért várhatóan növelné az euróban denominált eszközök forgalmát és kínálatát**³¹. A Bizottság elő fogja segíteni a további koordinációt és együttműködést a piaci szegmensek, referenciamutató-kezelők, hozzájáruló bankok, nemzeti illetékes hatóságok és az Európai Központi Bank között.

Harmadszor, a Bizottság egy teljesen integrált azonnali fizetési rendszert kíván létrehozni az EU-ban, a kisértékű fizetési rendszerek kockázatainak és sebezhetőségeinek csökkentése, és a létező fizetési megoldások autonómiájának növelése érdekében. Az uniós polgárok kisszámú globális szolgáltatóra támaszkodnak a határokon átnyúló és az online fizetések során. Mivel gyakran még az unión belüli fizetések elszámolására is az Unión kívül kerül sor, az EU-n kívülről eredő, technikai, gazdasági vagy jogi okokból felmerülő zavarok szükségtelen sebezhetőségeket okoznak a kisértékű fizetési rendszerben. Továbbá néhány nemzetközi kártyarendszer piaci dominanciája kormányzási szempontból kérdéseket vet fel, mivel jelentősen csökkenti az európai pénzforgalmi szolgáltatók befolyását a kisértékű fizetési piacon bekövetkező fejlemények tekintetében e piac jelentős részén. Egy az Unió egészére kiterjedő, határokon átnyúló azonnali fizetési megoldás kiegészítené a jelenlegi kártyarendszereket, csökkentené a külső zavarok kockázatát és hatékonyabbá, de egyben autonómabbá is formálná az EU-t. Az euróban történő azonnali fizetések bevezetése új lehetőségeket kínál hatékony új kis értékű fizetési megoldások kialakítására a határokon átnyúló fizetések esetében is, ami uniószerre előnyökkel járhat az európai polgárok, vállalkozások és bankok számára. Az euróban történő azonnali fizetésekre vonatkozó uniós előírásokat már a SEPA (egységes eurófizetési térség) azonnali átutalási rendszerében megállapították, amely 2017 novemberében indult. 2018 novemberében az Európai Központi Bank elindította a TARGET azonnali fizetési kiegyenlítési rendszert (TARGET Instant Payment Settlement, TIPS), ami megkönnyíti a határokon átnyúló azonnal fizetéseket az EU-ban. **A Bizottság meg fogja vizsgálni, hogy milyen intézkedésekkel lehetne könnyíteni az egyes tagállamokban kialakított határokon átnyúló fizetési megoldások használatát.** Továbbra is támogatni fogja a Kis Összegű Euró-pénzforgalmi Tanácsban (az Európai Központi Bank védnöksége alatt) folyó munkát a már létező azonnali fizetési megoldások interoperabilitásának biztosítása érdekében. A Bizottság továbbá az érdekelt felekkel együttműködve egy olyan közös kötelezettségvállalás kialakítására törekszik, amely biztosítaná az azonnali fizetési megoldások széles körű elérhetőségét a fogyasztók számára, ideértve a határokon átnyúló fizetéseket. A Bizottság a fizetési számlákról szóló irányelv felülvizsgálata során, amit 2019-ben kell elvégezni, számba fogja venni az elért haladást.

Negyedszer, a Bizottság meg fogja vizsgálni az euró devizapiacokon betöltött szerepének továbbfejlesztésére adódó lehetőségeket. A devizapiacokon a kereskedés

²⁹ Mérlegtételek értékelése vagy származtatott ügyletek – határidős szerződések, opciók és csereügyletek – beárazása céljából számos pénzügyi szerződés alkalmaz referencia-kamatlábát, például azok, amelyeket változó kamatlábakhoz indexálnak.

³⁰ (EU) 2016/1011 rendelet, HL L 171., 2016.6.29., 1. o.

³¹ Ez különösen a pénzügyi piacokra vonatkozna (vagyis azokra a piacokra, ahol magas likviditású és nagyon rövid lejáratú pénzügyi eszközökkel kereskednek.) A piaci szereplők rövidtávú, vagyis legfeljebb egy évig terjedő kölcsönzésre és hitelezésre használják a pénzpiacot.

úgynevezett devizapárokból folyik, ilyenek például az euró és a dollár, vagy az euró és a japán yen. A leglikvidebb devizapárok egyik tagja ma minden esetben az amerikai dollár (ideértve az euró/dollár párost, amely a leglikvidebb). Azok az ügyletek, amelyekben az euró és az amerikai dollártól eltérő egyéb valuták jelennek meg, általában amerikai dollár közbeiktatásával mennek végre („háromszögezés”). Ennek egyik oka az, hogy az amerikai dollárt széles körben használják globális tartalékvalutaként, amit elősegít a nagyon fejlett és likvid államkötvénypiac. Érdemes lenne megvizsgálni a jelenlegi helyzet okait és azt, hogy lehetne-e növelni az euró és a dollártól eltérő más valuták alkotta egyes devizapárok likviditását. Továbbá, mivel a devizapiacokon a nagy árjegyzők³² kulcsszerepet játszanak, az euróövezetbeli bankok is továbbfejleszthetnék az ilyen árjegyzési tevékenységekben játszott szerepüket. **A Bizottság célzott konzultációt indít a piaci szereplőkkel a potenciális akadályok és ösztönzők feltárása érdekében az euró devizapiacokon betöltött szerepének fejlesztése céljából.**

4.2. A nemzetközi pénzügyi szektorhoz kötődő kezdeményezések

Az eurónak a globális pénzügyi stabilitás megőrzése terén játszott nemzetközi szerepét fokozatosan növelni lehetne. A pénzügyi stabilitást célzó, központi bankok közti együttműködés segít biztosítani, hogy az európai vállalatok az egész világon kereskedhessenek. A pénzügyi válság nyomán az Európai Központi Bank megbízatásával összhangban partnereivel együtt arra törekedett, hogy megőrizze a pénzügyi stabilitást, és elkerülje a zavarokat a világgazdaságban, például devizaswap-keretek³³ létrehozásával, amelyek piaci visszaesés esetén devizalikviditási óvintézkedésként szolgálnak. Ez a gyakorlat előnyösnek bizonyult az európai vállalatok globális kereskedelmi tevékenysége szempontjából.

A jó példa mutatása érdekében az európai testületeket és mechanizmusokat bátorítani kell, hogy növeljék euróban denominált adósságuk arányát. Egyes európai szintű szervek évek óta bocsátanak ki kötvényeket főleg euróban, de más valutákban is, konkrétan projektfinanszírozás biztosítása (az Európai Beruházási Bank Csoport) vagy a tagállamoknak pénzügyi támogatás nyújtása (az Európa Pénzügyi Stabilitási Eszköz és az Európai Stabilitási Mechanizmus) céljából. Az ezen uniós szintű szervek általi kötvénykibocsátások még a válság alatt is vonzották a globális befektetőket, és növelték az euróban denominált magas minőségű eszközök szintjét.

Európának arra kellene használnia gazdasági diplomáciáját, hogy globális partnereit az euró fizetőeszközként, illetve tartalékvalutaként történő használatára ösztönözze. Európa fontos geopolitikai szereplő, gazdasági befolyása kiterjed az egész világra³⁴. Az euró nemzetközi szerepének megerősítését elősegítené, ha a nemzetközi

³² Az ilyen társaságok a hosszú távú stratégiájuk alapján mindig készek pénzügyi eszközök jegyzett áron történő vételére vagy eladására.

³³ A devizaswap-keret egy megállapodás két központi bank között saját valutáik átváltásáról. A swapkeretek biztonságosabbá teszik a világ más részeivel történő kereskedést azáltal, hogy kedvezőtlen körülmények esetén is biztosítják a devizalikviditást. 2011-ben az EKB és a Bank of England, a Bank of Canada, a Bank of Japan, a Federal Reserve és a Swiss National Bank együtt létrehozta a swapkeret-hálózatot, amely lehetővé tette a résztvevő központi bankok számára, hogy devizát vásároljanak egymástól. 2013-ban az EKB devizaswap-megállapodást kötött Kínával.

³⁴ Például az Európai Unió és tagállamai továbbra is a világ vezetői a hivatalos fejlesztési támogatás nyújtása terén, 2017-ben összesítve 75,7 milliárd euróval. A külső beruházási terv kontextusában az eredeti 4,1 milliárd eurós EU-s hozzájárulás a várakozások szerint 44 milliárd euróval befektetést fog mozgósítani. A következő programozási időszakban az EU összesen 123

partnerekkel folytatott diplomáciai együttműködés az euró használatának bátorítására és a globális pénzügyi struktúra fejlődési irányával kapcsolatos európai álláspont előmozdítására irányulna.

A Bizottság a tagállamokkal és az érintett uniós testületekkel közösen együtt fog működni a globális partnerekkel az euró használatának fokozása érdekében. Megfontolás tárgyát képezhetik a magas szintű kereskedelmi missziók, amelyek során az euró jelentősége hangsúlyozható az üzleti delegációk számára. Mivel a feltörekvő piacok gazdaságaiban bekövetkezett legutóbbi fejlemények megnövelhették a devizában denominált államadósság-kitettség diverzifikálása iránti igényt, ezen intézkedések némelyike fókuszálhatna az euróban denominált külföldi államkötvény-kibocsátások növelésére.

Végül 2017 szeptemberében elfogadták a külső beruházási tervet³⁵, amelynek célja a beruházások felpörgetése az afrikai és az európai szomszédságbeli országokban, többek között a hatóságoknak és a vállalkozásoknak nyújtott technikai segítségnyújtás révén is. A technikai segítségnyújtás révén javítható a fejlődő országok hozzáférése az eurófizetési rendszerhez, például annak érdekében, hogy eleget tegyenek az uniós pénzmosás elleni jogszabályoknak, valamint a kereskedelmi kapcsolatok megkönnyítése céljából.

4.3. További lépések annak érdekében, hogy terjedjen az euró használata egyes kulcsfontosságú stratégiai ágazatokban: energia, nyersanyag és közlekedés.

Az euró a nemzetközi fizetések terén jelentős szerepet tölt be, de a kulcsfontosságú stratégiai ágazatokban tovább lehetne növelni használatát. Bár pozíciójukat nézve nagy vevőknek és jelentős gyártóknak számítanak, az európai vállalkozások a kulcsfontosságú stratégiai piacokon még mindig amerikai dollárban kereskednek, gyakran még egymás között is. Ez árfolyamkockázattal és politikai kockázattal jár a vállalkozásokra nézve, ami adódhat például a dollárban denominált tranzakciókat közvetlenül érintő nemzetközi szankciókból.

Ami az energiaágazatot illeti: Európa energiabehozatalának több, mint 80 %-át amerikai dollárban árazzák és fizetik ki noha az energia főleg Oroszországból, a Közel-Keletről és Afrikából érkezik, és az EU a világ legnagyobb energiainportőre. Az EU éves energiainport-számlája átlagosan 300 milliárd euró volt az elmúlt 5 év során. Az energiaszektorban a kereskedés több, mint 93 %-át az olaj teszi ki, e téren jelenleg minden szerződést dollárban számolnak el. A földgáz esetében az EU importjának körülbelül 70 %-át amerikai dollárban számolják el. Az EU gázelosztó központjaiban kötött gázszerződéseket euróban számolják el.

A nyersanyag- (fémek és ásványok) és élelmiszernyersanyag-piacok esetében hasonló a helyzet. Európa a világ összes nyersanyagának körülbelül 10 %-át fogyasztja el, és jelentős importőr. Mindazonáltal a nyersanyagok nagyobbik része esetében a kereskedés dollárban folyik a globális tőzsdéken. Ez vonatkozik a magas szinten szabványosított élelmiszernyersanyag-piacokra is, például a gabonafélék, olajos magvak és cukor piacára. Európa fontos exportőre a közönséges búzának, a cukornak és az

milliárd EUR értékben nyújthatna pénzügyi támogatást harmadik országokban, amennyiben elfogadják a Bizottság javaslatait.

³⁵ https://ec.europa.eu/commission/eu-external-investment-plan/what-eus-external-investment-plan_en

olívaolajnak, de az euró használata ezek esetében is főleg az EU-n belüli kereskedelemre korlátozódik.

A közlekedési ágazatban például egy közelmúltbeli tanulmány³⁶ arra a következtetésre jut, hogy a repülőgép-gyártási ágazatban majdnem minden számlázás amerikai dollárban történik, még az euróövezeten belül is. Az Airbus bevételeinek több mint felét amerikai dollárban számolják el, miközben e valutakockázat körülbelül 60 %-át „fedezik természetes módon”³⁷ az amerikai dollárban denominált költségek. A költségek fennmaradó hányada elsősorban euróban jelentkezik.

A kulcsfontosságú ágazatokban az euró használatának marginális mértéke különböző tényezőkre vezethető vissza, ideértve a történelmi okokat, a hálózati hatásokat és a likviditási okokat. Például hiányoznak a nemzetközi kereskedelemhez az euróban denominált referenciamutatók mind az olaj, mind a nyersanyagok esetében³⁸. A nyersanyagpiacokat az amerikai dollár uralja a chicagói és New York-i tőzsdék korábbi fejlődése miatt. A repülőgépgyártás tekintetében a dollárban számolt üzemanyagárak a teljes értékláncon belül befolyásolják a használt valutát. Továbbá a repülőgéppiac – ideértve a biztosítást és a karbantartást is – globális, és így nem teszi lehetővé a regionális árkülönbözeteket.

A Bizottság a következő hónapok során több, stratégiai szektorokat érintő célzott kezdeményezést tervez bemutatni:

- **ma elfogadásra kerül egy bizottsági ajánlás, melynek célja az euró szélesebb körű használatának előmozdítása a nemzetközi energiaügyi megállapodásokban és tranzakciók során.** A Bizottság az euró használatát ajánlja a tagállamok és harmadik országok közötti nemzetközi energiaügyi megállapodások keretében kötött szerződések során. Az euró szélesebb körű használatát ajánlja továbbá az európai piaci szereplők és pénzügyi intézmények energiához kapcsolódó tranzakciói során. Továbbá **a Bizottság konzultációt fog indítani és felkéri az érdekelt feleket, hogy fejtsek ki nézeteiket az euróban denominált tranzakciók olaj-, finomított-termék- és gázágazatban történő szélesebb körű felhasználásának piaci potenciáljával kapcsolatban.** A konzultáció során különösen gyűjteni fogja a visszajelzéseket az euróban denominált kőolaj-referenciaszerződések kidolgozásának és a finomított termékekre vonatkozó szerződések megerősítésének szükségességével kapcsolatban. A konzultáció során fel fogják mérni az érdekelt felek véleményét az euróban denominált gázszerződések használatának kiterjesztésével kapcsolatban.
- **A nyersanyag- (fém és ásványok) és élelmiszeralapanyagágazatokban a Bizottság széleskörű konzultációba kezd az érdekelt felekkel az euróban való kereskedés fokozására irányuló lehetséges módszerek kidolgozása érdekében, különösen az**

³⁶ A Közös Kutatóközpont tanulmánya: <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC96913/lbna27754enn.pdf>

37 A természetes fedezet az a kockázatsökkenés, amelyet a jelentős árfolyamkockázatoknak kitett intézmények rendes működési eljárásaik révén elérnek. Idetartozhat az is, hogy egy adott devizában felmerülő költségekre egy másik országban, ugyanazon devizában kapott bevételek nyújtanak fedezetet.

³⁸ Az olajszektorban a fizikai piac első ár-referenciamutatóját a késő '80-as években dolgozták ki a nagy olajvállalatok és az árjelentő ügynökségek, melyek az amerikai dollárt használták a globális tranzakciók megkönnyítéséhez és a különféle finomítási fokok közötti összehasonlításához.

európai tőzsdéken végbemenő ügyletek, illetve az európai vállalatok közötti közvetlen tranzakciók kontextusában. 2020-ra tervezik az általános Európai Nyersanyagügyi Csúcstalálkozót, amelynek célja a párbeszéd folytatása valamennyi fontos szereplővel. Továbbá a Bizottság piacorientált közös agrárpolitikát fog folytatni, ami lehetővé teszi a mezőgazdasági árucikkek nemzetközi kereskedelmének továbbfejlődését. A Bizottság szintén előnyben fogja részesíteni az euróalapú határidős tőzsdei piacokat és ügyleteket (pl. tudatosságnövelés és képzés révén), valamint a nagyobb mértékű piaci átláthatóságot a mezőgazdasági termékek és élelmiszer-alapanyagok euróban folyó kereskedelme tekintetében³⁹.

- **A Bizottság konzultációt fog indítani, hogy megvizsgálja az euró közlekedési ágazatbeli gyártók (repülőgép, hajózás és vasutak) általi használatának előmozdítását szolgáló lehetséges intézkedéseket.** A konzultáció részletesebben meg fogja vizsgálni annak okait, hogy miért nem az eurót használják a legfontosabb nemzetközi tranzakciók jelentős részénél, és segíteni fogja feltárni azokat a feltételeket, amelyek hozzájárulnának az euró terjesztéséhez az európai vállalkozásokat érintő tranzakciók során.

A Bizottság ezeket az eltérő jellegű munkákat párhuzamosan fogja végezni, és az eredményekről 2019 nyarán fog jelentést tenni.

5. KÖVETKEZTETÉS

Az Európa gazdasági és monetáris uniójának kiteljesítésére vonatkozó ütemterv lehetőséget ad az euró globális szerepének továbbfejlesztésére, hogy az jobban arányban legyen az euróövezet politikai, gazdasági és pénzügyi súlyával. Ez lehetővé fogja tenni az Európai Unió számára, hogy jobban védje állampolgárait és vállalkozásait, érvényesítse értékeit és előmozdítsa érdekeit. A nemzetközi gazdaság sebezhetőségét is csökkenteni fogja az egyetlen domináns valutához kötöttségből eredő sokkokkal szemben, és támogatni fogja a kiegyensúlyozott, szabályokon alapuló nemzetközi politikai és gazdasági rendet.

A Bizottság felkéri az EU vezetőit, hogy az Európai Tanács decemberi ülésén és az euroövezeti csúcstalálkozón az Európa gazdasági és monetáris uniójának kiteljesítéséről szóló megbeszéléseik részeként vitassák meg az euró nemzetközi szerepét. Az euró nemzetközi szerepének megerősítéséhez szükség lesz a gazdasági és monetáris unió struktúráinak további erősítésére, ideértve az összes, a bankunió megvalósítására vonatkozó, folyamatban levő javaslat elfogadását, valamint az érdemi előrehaladást a tőkepiaci unióval kapcsolatban.

Továbbá a Bizottság továbbá erőfeszítéseket fog tenni a fent kifejtett célzott kezdeményezések érdekében, és minden fontos szereplőt és érdekelt felet arra buzdít, hogy játsszanak aktív szerepet ebben a folyamatban.

³⁹ 2014. évi létrehozásuk óta az uniós piaci megfigyelőközpontok már egyre több euróban kifejezett referenciaárat tesznek közzé (míg a múltban a kereskedők számára rendelkezésre álló legtöbb információ dollárban volt kifejezve). Ezt tovább fogja konszolidálni a piaci átláthatóság növelésének biztosításáról szóló javaslat, melyet a tervek szerint 2019-ben fogadnak el.